

รายงานการศึกษา ฝึกรอบม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย ในประเทศ และต่างประเทศ
(ระยะสั้นไม่เกิน ๙๐ วัน และ ระยะยาวตั้งแต่ ๙๐ วันขึ้นไป)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

- ๑.๑ ชื่อ - นามสกุล.....ดวงพร.....จันทร์สาธิต.....
อายุ.....๓๔...ปี การศึกษา.....แพทยศาสตรบัณฑิต.....
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน.....วิสัญญีวิทยา.....
- ๑.๒ ตำแหน่ง.....นายแพทย์ชำนาญการ.....
หน้าที่ความรับผิดชอบ (โดยย่อ).....
๑. ดูแลและให้การระงับความรู้สึกแก่ผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัดอย่างปลอดภัย.....
๒. พัฒนาระบบงานด้านแพทยศาสตรศึกษา.....
- ๑.๓ ชื่อเรื่อง / หลักสูตร.....หลักสูตรแพทยศาสตรศึกษา (Medical Education).....
สาขา.....-.....
เพื่อ ศึกษา ฝึกรอบม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย
งบประมาณ เงินงบประมาณกรุงเทพมหานคร เงินบำรุงโรงพยาบาล
 ทุนส่วนตัว มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ระหว่างวันที่.....๙ กันยายน - ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.....
สถานที่.....University of Dundee สกอตแลนด์ สหราชอาณาจักร.....
คุณวุฒิ / วุฒิบัตรที่ได้รับ..... Postgraduate Certificate in Medical Education...

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา ฝึกรอบม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย
(โปรดให้ข้อมูลในเชิงวิชาการ)

๒.๑ วัตถุประสงค์

๑. พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการพัฒนางาน
ด้านแพทยศาสตรศึกษา
๒. สามารถนำมาถ่ายทอดให้แก่บุคลากรในองค์กร และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของ
โรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
๓. เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการผลิตแพทย์ระหว่างกรุงเทพมหานครกับ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

๒.๒ เนื้อหา

Medical Education (Postgraduate Certificate) at University of Dundee
ประกอบด้วย ๓ รายวิชา ได้แก่

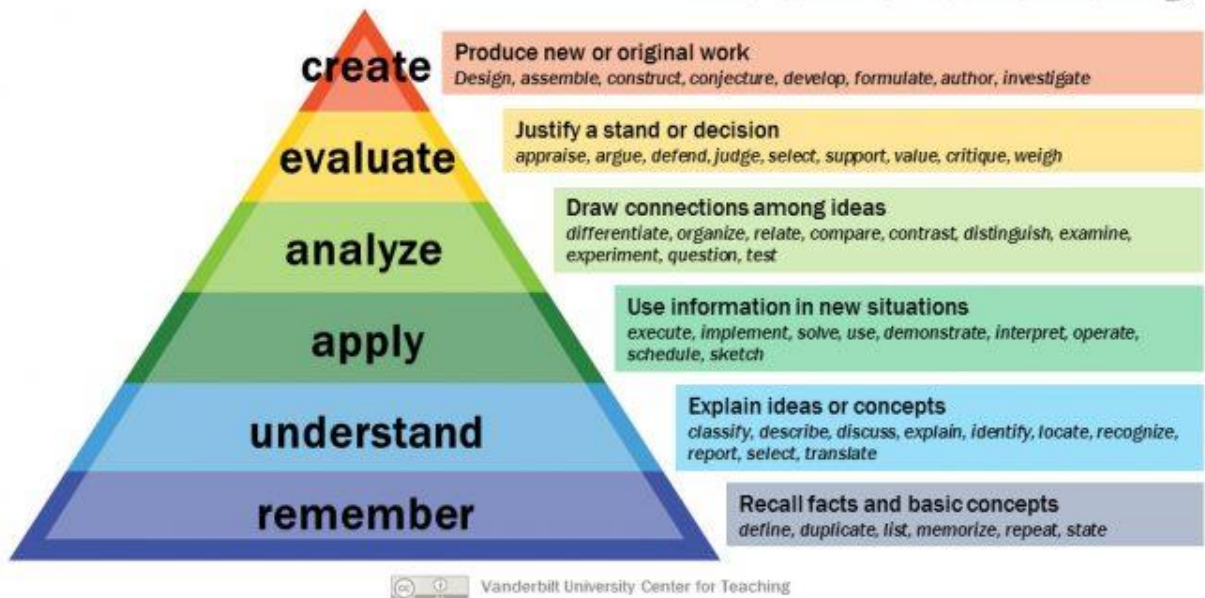
๑. Learning and Teaching
๒. The Principles of Assessment
๓. Medical Education Research

Learning and Teaching

ทฤษฎีการเรียนรู้

การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยิน การสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

Bloom's Taxonomy

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy)

Bloom ได้แบ่งการเรียนรู้เป็น ๖ ระดับ

๑. ความรู้ที่เกิดจากความจำ (remember) ซึ่งเป็นระดับล่างสุด
๒. ความเข้าใจ (Understand)
๓. การประยุกต์ (Application)
๔. การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้
๕. การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้ และตัดสินใจได้ว่าอะไรถูกหรือผิด ประกอบการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด
๖. การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นรูปแบบใหม่ได้ให้แตกต่างจากรูปแบบเดิม เน้นโครงสร้างใหม่

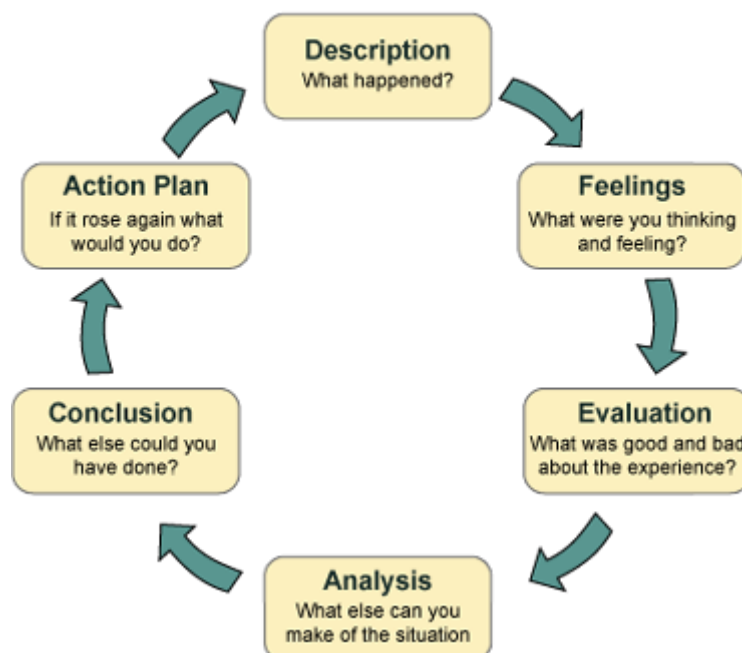
การสอนด้วยสื่อตามแนวคิดของกาเย่ (Gagne's Nine Events of Instruction model)

๑. Gain attention ได้รับความสนใจ มีโปรแกรมที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เช่น ใช้ การ์ตูน หรือ กราฟิกที่ ดึงดูดสายตา ความอยากรู้อยากเห็นจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน การตั้งคำถามก็เป็นอีกสิ่งหนึ่ง
๒. Orient the learner บอกวัตถุประสงค์ ผู้เรียนควรทราบถึงวัตถุประสงค์ ให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน เพื่อให้ทราบว่าบทเรียนเกี่ยวกับอะไร
๓. Stimulate recall of prior knowledge กระตุ้นความจำผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์ในการโยงข้อมูลกับความรู้อีกก่อน เพราะสิ่งนี้สามารถทำให้เกิดความทรงจำในระยะยาวได้เมื่อได้โยงถึงประสบการณ์ผู้เรียน โดยการตั้งคำถาม เกี่ยวกับแนวคิด หรือเนื้อหา นั้น ๆ
๔. Present content material เสนอเนื้อหา ขั้นตอนนี้จะเป็นการอธิบายเนื้อหาให้กับผู้เรียน โดยใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ในรูป กราฟิก หรือ เสียง วิดีโอ
๕. Provide learner guidance การยกตัวอย่าง การยกตัวอย่างสามารถทำได้โดยกรณีศึกษา การเปรียบเทียบ เพื่อให้เข้าใจได้ซาบซึ้ง
๖. Elicit performance “practice” การฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะหรือพฤติกรรม เป็นการวัดความเข้าใจว่าผู้เรียนได้เรียนถูกต้อง เพื่อให้เกิดการอธิบายซ้ำเมื่อรับสิ่งที่ผิด
๗. Provide informative feedback การให้คำแนะนำเพิ่มเติม เช่น การทำแบบฝึกหัด โดยมีคำแนะนำ
๘. Assess if lesson objectives have been learned การสอบ เพื่อวัดระดับความเข้าใจ
๙. Enhance retention and transfer การนำไปใช้กับงานที่ทำการทำสื่อควรมี เนื้อหาเพิ่มเติม หรือ หัวข้อต่าง ๆ ที่ควรจรรู้เพิ่มเติม

การสะท้อนความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reflection)

การสะท้อนเป็นกระบวนการทางสมองที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงมีนักการศึกษาเสนอแนะแนวคิดที่เกี่ยวกับการสะท้อนในลักษณะของวงจรการปฏิบัติที่ต่อเนื่องไว้อย่างหลากหลาย วงจรของการสะท้อนที่

Gibbs Reflective Cycle

นำเสนอใจง่ายต่อการปฏิบัติและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้วงจรหนึ่ง ก็คือ วงจรการสะท้อน (Reflective Cycle) ของ Gibbs (๑๙๘๘) เนื่องจากเป็นวงจรที่มีโครงสร้างเพื่อการสะท้อนต่อประสบการณ์ (experience) หรือ สถานการณ์ (situation) ที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติ ซึ่งมี ๖ ขั้นตอน ได้แก่ Description, Feelings, Evaluation, Analysis, Conclusion และ Action plan

การสะท้อนระหว่างจัดการเรียนรู้เป็นการใช้กระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างละเอียด รอบคอบเพื่อ ทบทวนปัจจัย กระบวนการและผลผลิตจากการจัดการเรียนรู้ในระหว่างที่การจัดการเรียนรู้ กำลังดำเนินการอยู่ การสะท้อนนี้จะเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้การ จัดการเรียนรู้นั้นไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ได้ การสะท้อนการจัดการเรียนรู้จะต้องใช้ความรู้ หรือประสบการณ์เดิมเป็นฐานในการขยายความรู้ใหม่ซึ่งจะนำไปใช้ ประกอบการตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติ เพื่อปรับปรุง แก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้น เช่น ในขณะที่จัดการเรียนรู้ครูสังเกตพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่เริ่มเบื่อ หน่ายในการฟังครูต้องคิดพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการฟังเนื่องจากอะไร เกิดจากครู ผู้เรียนหรือ สภาพแวดล้อม มีวิธีการใดบ้างที่สามารถ แก้ปัญหานี้ได้ ตัดสินใจเลือกใช้วิธีการในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ขณะนั้นดำเนินการต่อไปได้

การสะท้อนคิดคือการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งการปฏิบัติการสะท้อนคิดจะต้องประกอบด้วย การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบบนพื้นฐานของความเชื่อความรู้ในสถานการณ์นั้น ซึ่งประสบการณ์เพียง อย่างเดียวไม่สามารถนำไปสู่การเรียนรู้ได้ ต้องอาศัยการสะท้อนคิดจากประสบการณ์นั้นเป็นสำคัญ ซึ่งการสะท้อนคิดเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำอย่างสม่ำเสมอบนพื้นฐานการนำเอาทฤษฎีและ การปฏิบัติมาใช้ในการสะท้อนคิดจนนำไปสู่การเข้าใจอย่างถ่องแท้ Schon (๑๙๘๓) เสนอรูปแบบการสะท้อน คิดการปฏิบัติ ๒ รูปแบบ ได้แก่

๑. การสะท้อนคิดขณะปฏิบัติ (reflection in action) ในขณะที่ปฏิบัติมีการสะท้อนคิดในสถานการณ์ ที่กำลังเกิดขึ้น
๒. การสะท้อนคิดหลังการปฏิบัติ (reflection on action) เป็นการทบทวนในสิ่งที่เกิดขึ้นและพิจารณา ในผลที่เกิดขึ้น โดยอาศัยความรู้และบริบทที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันในอนาคต

The Principles of Assessment

การประเมินผลการศึกษา แบ่งเป็น

๑. Formative assessment
การประเมินผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอนเพื่อวัดความก้าวหน้าและช่วยพัฒนาการเรียนรู้อ
๒. Summative assessment
การประเมินผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนเพื่อตัดสินคุณภาพว่าสมควรผ่านหรือไม่

กระบวนการประเมินผล

กระบวนการที่ทำอย่างเป็นระบบเพื่อบอกให้ทราบว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงไร โดยใช้ผลจากการวัดหรือการสังเกต ซึ่งอาจเป็นปริมาณหรือคุณภาพมาพิจารณาตัดสินโดยมี หลักการดังนี้

- วัดผลให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- เลือกเครื่องมือวัดผลให้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด
- สร้างเครื่องมือวัดผลโดยคำนึงถึง
 - Validity (ความตรง)
 - Reliability (ความเที่ยง)
 - Objectivity (ความชัดเจน ความถูกต้องทางวิชาการ)
 - Feasibility / practicability (ความเป็นไปได้)
- กำหนดมาตรฐานการตัดสินผล : อิงเกณฑ์ อิงกลุ่ม
- วิเคราะห์เครื่องมือวัดผล
- รายงานผล : ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหาร

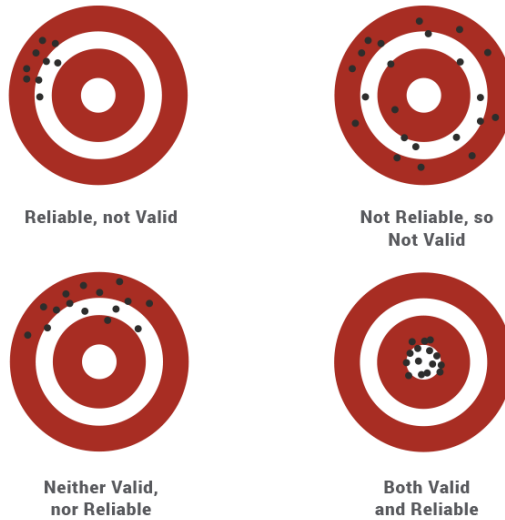
ความตรง (Validity)

การใช้เครื่องมือวัดผลมาวัดตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด

๑. Content validity ความตรงตามเนื้อหา
หมายถึง เครื่องมือนั้นสามารถวัดเนื้อหาได้ครบตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้
๒. Construct validity ความตรงตามโครงสร้าง
หมายถึง เครื่องมือนั้นสามารถวัดความสามารถได้ตรง ตามระดับที่ต้องการตามวัตถุประสงค์
๓. Criterion-related validity
 - Concurrent validity คะแนนที่ได้จากเครื่องมือที่วัดมีความสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในปัจจุบัน
 - Predictive validity คะแนนที่ได้จากเครื่องมือที่วัดมีความสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในอนาคต
๔. Face validity ความตรงผิวเผิน
หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการวัด

ความเที่ยง (Reliability)

๑. Inter-Rater or Inter-Observer Reliability ความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน
๒. Test-Retest Reliability ความคงเส้นคงวาของคะแนนจากการวัดในช่วงเวลาที่ต่างกัน โดยวิธีสอบซ้ำด้วยแบบทดสอบเดิม
๓. Parallel-Forms Reliability ความสอดคล้องกันของคะแนนจากการวัดในช่วงเวลาเดียวกันโดยใช้แบบทดสอบที่สมมูลกัน
๔. Internal Consistency Reliability ความคงที่ภายใน แบบทดสอบแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กับข้ออื่น ๆ ในฉบับเดียวกันหรือไม่

วิธีการประเมิน

๑. ต้องไม่ใช่เครื่องมือวัดผลเพียงชนิดเดียว
๒. เครื่องมือที่ใช้ต้องสามารถวัดได้ ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้การสอนที่ตั้งไว้และครอบคลุมทั้งหมดความรู้ ทักษะและเจตคติ
 - การวัดผลในหมวดความรู้ ควรวัดได้ถึงระดับการแก้ปัญหา
 - เครื่องมือที่ใช้
 - MCQ
 - Essay/Modified essay
 - Oral examination
 - การวัดผลในหมวดทักษะ ควรวัดให้ได้ถึงระดับความสามารถในการปฏิบัติได้เอง อย่างถูกต้อง
 - เครื่องมือที่ใช้
 - การสอบปฏิบัติ / lab
 - การใช้แบบประเมินในการสังเกตการปฏิบัติจริง
 - : Rubrics, Rating scale
 - แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)
 - การวัดผลในหมวดเจตคติ ควรวัดถึงระดับพฤติกรรมที่แสดงออก
 - เครื่องมือที่ใช้
 - การใช้แบบประเมินในการสังเกตพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ
 - : Rubrics, Rating scale
 - แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)
๓. วิธีการประเมินต้องยุติธรรมและโปร่งใส
๔. การประเมินควรหลอมรวมไปกับการเรียนการสอนทั้ง formative และ summative assessment
๖. การตัดสินต้องอยู่บนรากฐานของการประเมินที่ตรงกับพฤติกรรมที่กำหนด ไม่ใช่อยู่บนรากฐานของความจำเพียงอย่างเดียว

การประเมินตนเอง (Self assessment)

๑. การเรียนการสอนและการประเมินต้องหลอมรวมกันและมีการประเมินอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่มีการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

๒. การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคน ไม่ควรใช้การเปรียบเทียบกับกลุ่ม แต่ใช้การเปรียบเทียบกับตนเองและเกณฑ์มาตรฐาน

๔. การประเมินตนเองเป็นทักษะที่สำคัญที่ใช้ในการรู้จักระดับความสามารถของตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

๕. การประเมินตนเอง อาจเกิดความไม่เที่ยงตรงได้ ดังนั้นควรมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง

การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

คือ การสื่อสารให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถนำข้อมูลย้อนกลับมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะของตนเอง โดยมีหลักการดังนี้

๑. มีข้อตกลงในการ feedback ล่วงหน้า ควรสื่อสารตั้งแต่แรกว่าการ feedback เป็นสิ่งที่กำหนดไว้อยู่ในขั้นตอนการทำงาน ร่วมกัน หรือการสอนงาน มีการกำหนดหน้าที่ เวลา ในการให้ feedback ชัดเจน เพื่อให้รับทราบ ยอมรับ และเตรียมตัวรับการ feedback

๒. พื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยให้เกิดการยอมรับ และคล้อยตาม ในทางตรงกันข้ามถ้าความสัมพันธ์เดิมไม่ดี มีอคติต่อกัน ไม่พอใจกัน ไม่ยอมรับกัน จะเกิดการโต้เถียง ไม่ยอมรับ และไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นไม่ควรให้ feedback แก่ใครที่ไม่มีความสัมพันธ์มาก่อน หรือความสัมพันธ์เดิมไม่ดี

๓. มีการกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้ทำก่อนล่วงหน้า หรือมีการสอนงาน ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ให้เห็นแบบอย่างที่ดีก่อนที่จะทำด้วยตัวเอง หลังจากนั้นติดตามพฤติกรรมที่พึงประสงค์เหล่านี้ ก่อนจะให้ feedback

๔. ผู้ให้ feedback ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เป็นที่ยอมรับ

๕. ผู้ให้ feedback ควรเห็นเหตุการณ์ อยู่ในเหตุการณ์ และใช้ข้อมูลนั้นเป็นหลัก (first-hand information) จึงจะ feedback ได้ดี ไม่ควรให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือไม่เห็นเหตุการณ์ feedback แทน

๖. เวลาที่เหมาะสมที่สุดของการให้ feedback คือ ให้ feedback ทันทีหลังเหตุการณ์ หรือไม่นานเกินไป เพราะจะลืมรายละเอียด

๗. ควรให้ feedback เมื่ออารมณ์สงบทั้งผู้ให้และผู้รับ feedback ถ้าฝ่ายใดยังไม่สงบ ให้เวลาเพื่อสงบสติอารมณ์ก่อนเสมอ หรือถ้าเริ่มต้นแล้วเกิดอารมณ์ขึ้น ให้หยุดพัก เมื่อสงบแล้วค่อยคุยกันต่อ หรือนัดวันเวลาใหม่ที่อารมณ์พร้อมกว่า

๘. บรรยากาศที่เป็นส่วนตัว หลีกเลี่ยงการประจานประณามต่อหน้าผู้อื่น การทำให้อับอายจะไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

๙. การให้ feedback ควรทำด้วยความสงบ ไม่แสดงอารมณ์ ไม่สร้างความรู้สึกกดดัน

๑๐. ในการเตือนควรมีทั้ง positive feedback และ negative feedback ร่วมกัน เพื่อเกิดความรู้สึกดีและยอมรับ เช่น Feedback โดยใช้เทคนิคแซนวิช “ชม-เตือน-ชม” เทคนิคนี้เป็นการเตือนแบบสั้น ที่ไม่มีเวลา

หรือเรื่องที่เตือนนั้นไม่มีรายละเอียดมาก ใช้หลักจิตวิทยาเชิงบวก คือ ให้ผู้รับเกิดความรู้สึกที่ดีก่อน โดยให้ชมก่อนหนึ่งครั้ง ด้วยเรื่องใด ๆ ก็ได้ที่เห็นชัดเจนว่าเป็นข้อดีของผู้นั้น แล้วค่อยเตือนในเรื่องที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลง หลังจากนั้นชมอีกหนึ่งครั้ง เหมือนแซนวิชที่มีขนมปังประกบไส้ ขนมปังสองชิ้นนั้นคือคำชม ไส้กลางคือการเตือน เทคนิคการชมก่อนเตือนนี้เรียกว่า เทคนิคแซนวิช (sandwich method) โดยการ ชม-เตือน-ชม จะช่วยให้การเตือนนุ่มนวลขึ้น ยอมรับได้ง่ายขึ้น

๑๑. ผู้ให้ feedback สังเกตพฤติกรรมผู้รับ feedback ตลอดเวลา ไม่ทำให้ผู้รับเกิดความอาย ความโกรธ แต่ให้เกิดการยอมรับ สำนึกผิด และมีจิตใจให้เปลี่ยนพฤติกรรม

๑๒. ควรให้ feedback ตรงตัวผู้รับ ไม่ควรฝากคนอื่นไป หรือพูดลอย ๆ ไม่ชัดเจน

๑๓. กรณีที่ต้องการ feedback เป็นกลุ่ม ไม่ควรระบุชื่อ เพื่อไม่ให้เกิดความอับอาย ให้ระบุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และความต้องการของผู้ให้ feedback ไม่ควรพูดแบบบ่น ๆ ซึ่งจับประเด็นไม่ชัดเจน ไม่สื่อสารว่าต้องการอะไร

๑๔. ในการเตือน พยายามสร้างความรู้สึที่ดี มีคุณค่าในตนเอง เพื่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะแก้ไขตนเอง

๑๕. ผู้เตือนคาดหวังด้านบวกเสมอ เพื่อสร้างกำลังใจให้เปลี่ยนพฤติกรรม

๑๖. Feedback ที่ดีต้องมีความเฉพาะเจาะจง ว่าสิ่งที่ต้องปรับปรุงคืออะไร และบอกถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหา

๑๗. ควร feedback ข้อดีด้วย และระบุด้วยว่าสิ่งที่ดีแล้วนั้นคืออะไร เพื่อให้ผู้รับ feedback ทราบว่าอะไรคือสิ่งที่ดีและทำสิ่งนั้นต่อไป

Medical Education Research

การวิจัยเป็นกระบวนการในการค้นหาองค์ความรู้ การตรวจสอบหาความจริงในศาสตร์ของแต่ละสาขามีเป้าหมายสำคัญคือการได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการศึกษาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ หรือกระบวนการดำเนินงานที่มีระบบสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ มีหลักฐานประกอบที่น่าเชื่อถือ ทั้งที่เป็นหลักฐานทางทฤษฎีและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ผู้วิจัยนำมาอ้างอิงในการวิจัย ในรูปแบบของคะแนน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แบบสังเกต ผลการทดลอง นอกจากนี้กระบวนการวิจัยจะต้องมีความน่าเชื่อถือ (Reliable) โดยสามารถตรวจสอบทำซ้ำได้ ทั้งในด้าน การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ การตีความ โดยผล ที่ได้จะตรงหรือใกล้เคียงกัน ประการสุดท้าย การวิจัยต้องเป็นกระบวนการที่เป็นระบบมีลำดับขั้นตอน เชื่อมโยงกัน เริ่มจาก การระบุปัญหา วิธีการตรวจสอบความรู้ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ และการสรุปผลที่ได้จากข้อมูลหรือหลักฐานที่ปรากฏ

การวิจัยด้านแพทยศาสตรศึกษา (Medical Education Research) สามารถใช้กระบวนการวิจัยได้ทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เป็นการวิจัยที่แสวงหาความจริงในสภาพที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry) ซึ่งเป็นการศึกษา โดยมองภาพรวมทุกมิติ (Holistic perspective) ด้วยตัวผู้วิจัยเอง เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่สนใจกับสภาพแวดล้อมนั้น ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นความรู้สึกนึกคิด คุณค่าของมนุษย์ และ

ความหมายที่มนุษย์ให้ต่อสิ่งแวดลอมต่าง ๆ รอบตัว เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Analysis) ให้เกิดความเข้าใจ อย่างถ่องแท้ (Insight) จากภาพรวมของหลายมิติ ซึ่งมีความหมายตรงกับการวิจัยเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Research) เป็นการศึกษาโดยไม่มีการจัดกระทำ ควบคุม หรือปรับเปลี่ยนสภาพการณ์ให้เปลี่ยนไปอย่างที่เคยเป็นอยู่ ปล่อยให้สภาพทุกอย่างอยู่ในธรรมชาติ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นวิธีค้นหาความรู้และความจริง โดยเน้นที่ข้อมูลเชิงตัวเลข มีการออกแบบวิธีการวิจัย โดยมีการควบคุมตัวแปรที่ศึกษา จัดเตรียมเครื่องมือ รวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพ ทั้งความเที่ยงและความตรงที่สามารถวัดได้ ใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยให้เกิดความคลาดเคลื่อน (Error) น้อยที่สุด

วัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ การให้คำอธิบายปรากฏการณ์ทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้แนวทางที่เรียกว่า ปฏิฐานนิยม (Positivism) การอธิบายปรากฏการณ์ เป็นการนำเสนอเชิงตัวเลข ทางสถิติ เช่น ร้อยละของประชากร ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสัมพันธ์ของความพึงพอใจ

ลักษณะของข้อมูลเป็นการศึกษาสภาพทั่วไปของสังคม มีการกำหนดตัวแปรต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลเป็นตัวเลข อาจได้มาจากแหล่งข้อมูล ข้อมูลปฐมภูมิหรือทุติยภูมิ การเสนอจะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และแปรผลจากค่าสถิติที่ใช้วัด

วิธีการเก็บข้อมูล เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจ เน้นการเก็บข้อมูลจากคนจำนวนมาก เพื่อทำการวิเคราะห์และทดสอบทฤษฎีหรือสร้างทฤษฎี และให้ความหมายในเชิงวิชาการมากกว่าการศึกษาแง่มุมของชุมชน ความแตกต่างระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมีที่มา แตกต่างกัน กล่าวคือ การวิจัยเชิงคุณภาพมีพื้นฐานปรัชญาแบบธรรมชาตินิยม (Naturalism) ในขณะที่การวิจัยเชิงปริมาณมีพื้นฐานแบบปรัชญาแบบปฏิฐานนิยม (Positivism) ดังนั้น การค้นหาความจริงด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจะเน้นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามสภาพการณ์ที่เป็นธรรมชาติ อาศัยวิธีการพรรณนาเป็นสำคัญ การค้นหาความจริงด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ต้องอาศัยกระบวนการหรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่อยู่บนรากฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น จึงสามารถสรุปความแตกต่างดังนี้

๑. การวิจัยเชิงปริมาณเป็นเรื่องของการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอย่างน้อย ๒ ตัว เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน แต่การวิจัยเชิงคุณภาพ จะเป็นเรื่องปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นการอธิบาย ปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งต้องดูเป็นองค์รวม (Holistic) เนื่องจากชีวิตคนหรือสังคมมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกันหลายเรื่อง ไม่สามารถดูตัวแปร ๒-๓ ตัวได้ การวิจัยเชิงคุณภาพจึงเป็นการสร้าง สมมติฐานหรือทฤษฎีใหม่ๆ ตลอดจนข้อเท็จจริงใหม่จากที่เคยรู้มาแต่เดิม

๒. การวิจัยเชิงปริมาณไม่สนใจบริบทรอบ ๆ ว่าเป็นอย่างไร เนื่องจากในการวิจัยสามารถควบคุมตัวแปรได้หมด แต่การวิจัยเชิงคุณภาพสนใจเรื่องบริบท (Context) เพราะบริบทแต่ละแห่งไม่เหมือนกันในเมืองกับชนบทนั้นต่างกัน

๓. การวิจัยเชิงปริมาณลักษณะข้อมูลที่ได้จะเป็นตัวเลขหรือสถิติสามารถแจกแจงนับได้ แต่การวิจัยเชิงคุณภาพลักษณะข้อมูลเป็นการพรรณนาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม บริบททางสังคมหรือวัฒนธรรม ความรู้สึกนึกคิด การให้ความหมายหรือคุณค่ากับสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนค่านิยมหรืออุดมการณ์ของบุคคล

๔. การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามเป็นหลัก ใช้ระยะเวลาไม่นาน ไม่ต้องทำความเข้าใจหรือสร้างความคุ้นเคยสนิทสนมก่อน เมื่อตอบแบบสอบถามให้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยก็จากไป แต่การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยต้องออกไปสัมผัสข้อมูลด้วยตนเอง ใช้ระยะเวลานาน ต้องสร้างความคุ้นเคยก่อน โดยใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๕. การวิจัยเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดย อาศัยคณิตศาสตร์หรือสถิติขั้นสูงด้วยการป้อนข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งในปัจจุบันมักจะนิยมใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เช่น SPSS แต่การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์โดยการตีความในคำพูด ความรู้สึก หรือ ความคิดเห็นของคนที่เกี่ยวข้องไปถึงแนวคิดทฤษฎี เพื่อให้ความหมายแก่ข้อมูลที่ได้โดยใช้วิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive) กรณีศึกษาเอกสาร (Documentary Research) จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

เกณฑ์ประกอบการตัดสินใจเลือกชนิดของงานวิจัย

ในการเลือกชนิดของงานวิจัยมีข้อควรพิจารณาได้ดังนี้

๑. โลกทัศน์ของผู้วิจัย กรณีผู้วิจัยมีแนวคิดที่สอดคล้องกับหลักการของการวิจัยเชิงปริมาณ ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ก็ควรเลือกทำงานวิจัยเชิงปริมาณ แต่หากว่ามีแนวคิดสอดคล้องหลักการของการวิจัยเชิงคุณภาพ ก็ควรเลือกทำการวิจัยเชิงคุณภาพ

๒. ผู้ใช้ผลการวิจัย ผู้วิจัยควรพิจารณา ผู้ที่จะอ่านผลการวิจัย ใช้ผลการวิจัย หรือสนับสนุน การวิจัยเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจการวิจัยชนิดใด หมายความว่า หากว่าบุคคลเหล่านี้เข้าใจ แนวคิดงานวิจัยเชิงปริมาณก็ควรพิจารณาทำการวิจัยเชิงปริมาณ แต่หากว่าบุคคลเหล่านี้เข้าใจแนวคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพและ ผู้วิจัยเองก็สามารถทำงานวิจัยเชิงคุณภาพได้ ก็น่าจะเป็นโอกาสที่จะตัดสินใจทำการวิจัยเชิงคุณภาพ

๓. ลักษณะปัญหา หากว่าหัวข้อเรื่องที่จะทำการวิจัยนั้นมีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว เนื่องจากผู้วิจัยอื่นได้ทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องมาก่อน ตัวแปรที่ต้องการศึกษาอย่างแน่ชัดมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้วย ก็ควรพิจารณาเลือกทำรายการวิจัยเชิงปริมาณ หากว่าเรื่องที่จะทำการวิจัยนั้นเป็นการวิจัยเชิงบุกเบิกค้นคว้าที่ยังไม่รู้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญ ขาดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรองรับ ก็ควรพิจารณาเลือกทำการวิจัยเชิงคุณภาพ

๒.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๒.๓.๑ ต่อตนเอง.....

.....ได้รับความรู้เกี่ยวกับแพทยศาสตรศึกษา ในด้านการเรียนการสอน การประเมินผล และ
แนวทางการวิจัยด้านแพทยศาสตรศึกษา.....

๒.๓.๒ ต่อหน่วยงาน.....

.....นำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้แก่บุคลากรในองค์กร และประยุกต์ใช้ในการ
ปฏิบัติงานของโรงพยาบาลราชพิพัฒน์ในการพัฒนางานด้านแพทยศาสตรศึกษา เพื่อเตรียมความ
พร้อมให้กับโรงพยาบาลและบุคลากรในการผลิตแพทย์ในอนาคต ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
ในการผลิตแพทย์ระหว่างกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.....

๒.๓.๓ อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรค

๓.๑ การปรับปรุง.....

.....

๓.๒ การพัฒนา.....

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....ดวงพร จันทรสาดิต.....)

ส่วนที่ ๕ ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....หัวหน้าส่วนราชการ
(.....)